

РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Викладач: кандидат педагогічних наук, доцент Слижук Олеся Алімівна

Кафедра: української літератури, II корпус, 232 аудиторія

E-mail: olesja_2014@ukr.net

Телефон: 0975035029

Інші засоби зв'язку: Viber, WhatsApp, Telegram за номером 0975035029

Освітня програма, рівень вищої освіти:		Філологія (українська мова та література) Бакалавр					
Статус дисципліни:		дисципліна вільного вибору студента в межах спеціальності					
Кредити ECTS	4	Навч. рік:	2020-2021	Рік навчання	4	Тижні	16
Кількість годин	120	Кількість змістових модулів	8	Лекційні заняття – 32 Практичні заняття – 16 Самостійна робота – 72			
Вид контролю:		Екзамен					
Посилання на курс в Moodle			https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2405				
Консультації: за розкладом консультацій викладачів кафедри української літератури; у дні проведення лекцій і практичних занять; за попередньою домовленістю; онлайн-консультації							

ОПИС КУРСУ

Дисципліна спеціалізації «Розвиток комунікативної компетентності учнів у процесі вивчення української літератури» є теоретичною основою формування методичної компетенції й самостійного методичного мислення вчителя літератури. Вивчення цього курсу передбачає й удосконалення практичних умінь студентів та навичок роботи з інформацією. Шляхи формування комунікативної компетенції учнів на уроках української літератури полягають у тому, що форми, методи і прийоми роботи спрямовані на те, щоб зміст навчального матеріалу було джерелом для самостійного пошуку вирішення проблеми. Дослідницький підхід до тем літературних творів допомагає розглядати спостереження за розвитком характеру літературного героя як навчальне дослідження. А дискусія за результатами аналізу художніх творів дає можливість висловити свою точку зору, послухати інших, посперечатися. Вчені вважають, що в 10-11 років настає пік інтересу дитини до навколишнього світу. І якщо інтерес дитини не буде задоволений, то він згасне. Формування комунікативної компетенції – процес тривалий і досить складний, тому вимагає мудрого вчительського керівництва й підтримки. Саме освоєння технологій, які формують комунікативні вміння учнів, і є основою вивчення навчальної дисципліни спеціалізації «Розвиток комунікативної компетентності учнів на уроках української літератури». Мета вивчення дисципліни «Розвиток комунікативної компетентності учнів на уроках української літератури» полягає в тому, щоб студенти-філологи поглиблено засвоїли основні сучасні методичні тенденції формування комунікативно-мовленнєвих умінь учнів основної й старшої школи, усвідомили й практично навчилися моделювати уроки розвитку зв'язного мовлення в системі літературної освіти.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення курсу студент зможеться:

1. орієнтуватися у виборі сучасних комунікативних технологій для проведення уроків української літератури;
2. оперувати основними термінами з комунікативних технологій;
3. моделювати уроки української літератури з використанням інтерактивних технологій навчання;
4. проводити позакласні заходи з української літератури, орієнтовані на розвиток комунікативної компетентності учнів;
5. планувати систему уроків розвитку зв'язного мовлення;
6. проводити уроки розвитку зв'язного мовлення з української літератури в середніх і старших класах.

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Плани лекцій і рекомендована література до них, плани практичних занять, методичні вказівки і рекомендована література, письмові завдання до планів практичних занять, мультимедійні презентації, тематика індивідуальних завдань, запитання для підсумкового контролю, тестові завдання, зокрема тренувальні, розміщені в СЕЗН Moodle за посиланням: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2408>

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Поточні контрольні заходи (max 60 балів):

Поточний контроль передбачає такі **теоретичні** завдання:

- усне опитування й обговорення основної літератури (статті, презентації, тези, книги) за планами практичних занять;
- тести/контрольні роботи за матеріалами лекцій.

Поточний контроль передбачає такі **практичні** завдання:

- участь у виконанні завдань для самостійної роботи;
- участь у дискусіях під час лекцій і практичних занять;
- підготовка розгорнутих відповідей на питання планів практичних занять;
- опрацювання основної й додаткової літератури до курсу;
- участь у виконанні завдань викладача під час практичних занять.

Підсумкові контрольні заходи (max 40 балів):

Теоретичний підсумковий контроль – усна відповідь на питання екзаменаційного білета – 20 балів.

Підсумкове практичне завдання (проект нестандартного уроку) – підготовка й презентація сценарію нестандартного уроку літератури (тема – на вибір студента) – 20 балів.

Контрольний захід		Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль (max 60%)			
Змістовий модуль 1	Вид теоретичного завдання: опитування Вид практичного завдання: законспектувати статтю Природне навчання або як навчаються діти. URL: https://childdevelop.com.ua/articles/edu/5129/?fbclid=IwAR0Q-JpRad_TVEuSMcjNASHPbHzSFRTvHTBHbPTTDbFIGZWIEwuFcpGKbHE	тиждень 1 тиждень 2	5%
Змістовий модуль 2	Вид теоретичного завдання: опитування Вид практичного завдання: підготувати повідомлення (на вибір) про один із найпоширеніших методів психолінгвістики: Психолінгвістичний текстовий аналіз (ПЛТА), Семантичний диференціал (СД), Вільний асоціативний експеримент (BAE), Інтент-аналіз (IA), Контент-аналіз (КА), Семантичний радикал (CP), Інтроексперимент (ІНТЕРА)	тиждень 3 тиждень 4	5%
Змістовий модуль 3	Вид теоретичного завдання: опитування Вид практичного завдання: назвіть умови, за яких герой Р. Кіплінга Мауглі міг би стати повноцінною людиною. Свої думки упорядкуйте за допомогою схеми, доберіть ілюстративний матеріал (приклади з життя, з науково-популярних видань, відеоролики)	тиждень 5 тиждень 6	5%
Змістовий модуль 4	Вид теоретичного завдання: контрольна робота Вид практичного завдання : підготувати вправи, які використовуються на вступному етапі уроків української літератури	тиждень 7 тиждень 8	15%
Змістовий модуль 5	Вид теоретичного завдання: опитування Вид практичного завдання: розробити вправи для реалізації стратегії інтерактивного читання художнього твору за шкільною програмою (тема – на вибір студента)	тиждень 9 тиждень 10	5%
Змістовий модуль 6	Вид теоретичного завдання: опитування Вид практичного завдання: скласти списки по 10 книг, які б ви рекомендували для читання у 5-8 класах та у 9-11 класах	тиждень 11 тиждень 12	5%
Змістовий модуль 7	Вид теоретичного завдання: опитування Вид практичного завдання: розробити вправи для самооцінювання учнів для одного уроку української літератури (тема – на вибір студентів)	тиждень 13 тиждень 14	5%
Змістовий модуль 8	Вид теоретичного завдання: контрольна робота	тиждень 15	15%

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

	<i>Вид практичного завдання: підготувати завдання з використанням медіаресурсів для одного уроку української літератури (тема – на вибір студентів.</i>	тиждень 16	
Підсумковий контроль (тах 40%)			
Підсумкове практичне завдання: підготувати проєкт позакласного заходу з популяризації читання художньої літератури.		тиждень 17	20%
Підсумкове теоретичне завдання: виконати підсумкове тестове завдання		тиждень 17	20%
Разом			100%

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

<i>Тиждень і вид заняття</i>	<i>Тема змістового модулю</i>	<i>Контрольний захід</i>	<i>Кількість балів</i>
Змістовий модуль 1			
Тиждень 1 <i>Лекція 1</i>	Концепція розвитку комунікативної компетентності учнів у системі сучасної літературної освіти	Усне опитування, дискусія за питаннями практичного заняття, робота в групах	5
Тиждень 2 <i>Лекція 2</i>	Особливості формування комунікативної компетентності в мовно-літературній галузі		
<i>Практичне заняття 1</i>	Комунікативна дидактика як основа розвитку		

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

	зв'язного мовлення учнів		
Змістовий модуль 2			
Тиждень 3 Лекція 3	Художній текст як комунікативна та інформаційна цілісність	Усне опитування, дискусія за питаннями практичного заняття, робота в групах	5
Тиждень 4 Лекція 4	Вплив художніх текстів на реципієнтів		
Практичне заняття 2	Теорія мовленнєвої діяльності		
Змістовий модуль 3			
Тиждень 5 Лекція 5	Особливості дитячого мовлення й мислення	Усне опитування, дискусія за питаннями практичного заняття, робота в групах	5
Тиждень 6 Лекція 6	Стратегії сприйняття й розуміння інформації дітьми шкільного віку		
Практичне заняття 3	Оволодіння значенням слова. Творення слів дитячої мови		
Змістовий модуль 4			
Тиждень 7 Лекція 7	Стратегії вдумливого читання художніх текстів	Контрольна робота Усне опитування, дискусія за питаннями практичного заняття, робота в групах	15
Тиждень 8 Лекція 8	Майстерність ставити запитання до художнього тексту		
Практичне заняття 4	Комунікація в освітньому процесі з поколінням Z		
Змістовий модуль 5			
Тиждень 9 Лекція 9	Розуміння й конструювання аргументованих висловлювань	Усне опитування, дискусія за питаннями практичного заняття, робота в групах	5
Тиждень 10 Лекція 10	Стратегії участі в усних дискусіях		
Практичне заняття 5	Комунікативна спрямованість		

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

	сучасних уроків української літератури		
Змістовий модуль 6			
Тиждень 11 Лекція 11	Стратегії участі в письмових дискусіях	Усне опитування, дискусія за питаннями практичного заняття, робота в групах	5
Тиждень 12 Лекція 12	Формування навичок латерального мислення		
Практичне заняття 6	Творче інтерактивне читання на уроках української літератури		
Змістовий модуль 7			
Тиждень 13 Лекція 13	Забезпечення активної участі учнів у процесі пізнання	Усне опитування, дискусія за питаннями практичного заняття, робота в групах	5
Тиждень 14 Лекція 14	Цілепокладання та вироблення критеріїв у процесі формувального оцінювання		
Практичне заняття 7	Формувальне оцінювання компетентностей з української літератури		
Змістовий модуль 8			
Тиждень 15 Лекція 15	Специфіка читання в інформаційну епоху	Усне опитування, дискусія за питаннями практичного заняття, робота в групах	5
Тиждень 16 Лекція 16	Позакласна робота та заходи з популяризації читання в цифрову епоху		
Практичне заняття 8	Медіакомунікація на уроках української літератури		
Підсумковий контроль			

Тиждень 17 Залік	Підсумкове практичне завдання	підготувати проєкт позакласного заходу з популяризації читання художньої літератури.	20
	Підсумкове теоретичне завдання	виконати підсумкове тестове завдання	20

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

1. Байяр П. Искусство рассуждать о книгах, которые вы не читали. URL: http://fb2-epub.ru/load/nauka_obrazovanie/gumanitarnye/iskusstvo_rassuzhdat_o_knigakh_kotorykh_vy_ne_chitali/207-1-0-3744
2. Балахтар В. Соціально-психологічний тренінг і маніпуляція : навч.-метод. посіб. Вижниця : Черемош, 2015. 431 с.
3. Загнітко А.П., Домрачева І.Р. Основи мовленнєвої діяльності (навчальний посібник) / А.П. Загнітко, І.Р. Домрачева. Донецьк: Український культурологічний центр, 2001. 56 с.
4. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / Під заг. ред. О.В.Овчарук. – К.: “К.І.С.”, 2004. –112 с.
5. Косенко Д. Новий освітній простір. Мотивуючий простір: інформаційний посібник. https://storage.decentralization.gov.ua/uploads/library/file/407/NOP_Motivuyuchiy-prostir.pdf
6. Мортимер А. Как читать книги. Руководство по чтению великих произведений. URL:<http://gradaran.mskh.am/sites/default/files/kak%20chitat%20knigi%20rukovodstvo%20po%20chteniyu%20velikih%20proizvedeniy%20mortimer%20adler%20fb2.mbookz.ru.pdf>
7. Пометун О. Енциклопедія інтерактивного навчання. Дніпро: Середняк Т. К., 2019. 96 с.
8. Пеннак Д. Как роман. URL:http://www.den-za-dnem.ru/files-00003/Pennak_Kak_roman.doc
9. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Київ : Либідь, 2004. 192 с.
10. Почепцов Г. Теорія комунікації. Київ : Видавничий центр "Київський ун-т", 1999. 307 с.
11. Слижук О.А. Розвиток комунікативної компетентності учнів на уроках української літератури: навчально-методичний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра професійного спрямування «Українська мова і література». Запоріжжя: ЗНУ, 2016. 75 с.
12. Соболевська Ю. Книжка про читання. Львів: Видавництво Старого Лева, 2014. 160 с.
13. Токмань Г. Л. Методика навчання української літератури в середній школі. Київ: • Академія, 2012. С. 227-234.
14. Холт Д. Залог детских успехов : методический материал. СПб. : Кристалл, Дельта, 1996. 480 с.
15. Holt J. Instead of Education. N.Y., 1976. 250 p.
16. Holt J. Learning all the time. New York : A Merloyd Lawrence Book. Massachusetts, 1989. 303 p.

РЕГУЛЯЦІЇ І ПОЛІТИКИ КУРСУ

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання.

Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Політика академічної доброчесності

Усі письмові роботи, що виконуються слухачами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення UniCheck. Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перефразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на періоджерело.

Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим.

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється лише для виконання навчальних завдань (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Під час виконання заходів контролю (термінологічних диктантів, контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Комунікація

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle.

Важливі повідомлення загального характеру регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам».

Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, направте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу olesja_2014@ukr.net. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи.

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2020-2021 рр.

ГРАФІК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ 2020-2021 н. р. http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених *Кодексом академічної доброчесності ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до *Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається *Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються *Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/yvcds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється *Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті*: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються *Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/yvfw9v>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: *Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; *Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога (061)228-15-84 (щоденно з 9 до 21).

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ. Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції (Воронков В. В., 1 корп., 29 каб., тел. +38 (061) 289-14-18).

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 17.00; субота з 09.00 до 15.00.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): <https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресами:

- для студентів ЗНУ - moodle.znu@gmail.com, Савченко Тетяна Володимирівна
- для студентів Інженерного інституту ЗНУ - alexvasik54@gmail.com, Василенко Олексій Володимирович

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocnu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>